

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 27 октомври 2020 година, врз основа на примена жалба од Зоран Златковски, ја донесе следната:

ОДЛУКА

ЖАЛБАТА СЕ ОТФРЛА КАКО НЕОСНОВАНА

Интернет – порталот „А1он.мк“, со текстот насловен „Скопска фризерница добила над 270.000 евра европски пари за едукација“, не ги прекршил етичките и професионални стандарди.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 15 октомври 2020 година, Зоран Златковски поднесе жалба за текстот со наслов „Скопска фризерница добила над 270.000 евра европски пари за едукација“, објавен на 9 октомври 2020 година, на интернет – порталот „А1он.мк“ (www.a1on.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 1.

Подносителот на жалбата, Златковски, смета дека авторот презентирал едностран и непроверен податоци. Според него, содржината имала сензационалистички карактер, а веста била пренесена во сите медиуми во земјава, во кои се алудирало на корупција и злоупотреба на средства на неговата фирма В.Е.З. Трејд. Златковски, во жалбата, потврдува дека, во изминатите две години, на неговата фирма ѝ биле одобрени грантови за реализација на образовни проекти од страна на Националната агенција за европски и образовани програми и мобилност, но дека воопшто не станувало збор за сума од 270 илјади евра, како што навел медиумот. Според сопственикот на В.Е.З. Трејд, се работело за два образовни проекти во вкупен износ од 60 илјади евра и уште еден проект во износ од 24 илјади евра.

„Но, ниту едно евро повеќе не е уплатено на сметката на правното лице В.Е.З. Трејд. Одобрени се проекти кои треба да се реализираат до крајот на 2022 година и доколку истите се реализираат, согласно динамиката на европските правила, дури после ќе заврши уплата на конкретно испорачаните резултати. Тоа значи дека В.Е.З. Трејд на ниту еден начин не ја добила, ниту ја примила наведената сума во текстот“, се посочува во поднесената претставка.

Зоран Златковски, меѓу другото, додава дека, со објавената еднострана информација, била предизвикана бурна реакција во јавноста, со што на неговата фирма, нему како сопственик и на неговите соработници им била нанесена ненадоместлива штета и нарушување на угледот.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „А1он.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Главниот и одговорен уредник на медиумот, Предраг Петровиќ, одговори на наводите на жалбата.

Петровиќ смета дека жалбата на подносителот Зоран Златковски не е поткрепена со факти и ја отфрла како неоснована. Смета дека новинарската историја на „А1он.мк“ ги содржи сите новинарски стандарди, дека се темели на факти и јавно објавени документи и дека се

консултирани сите страни. Петровиќ вели дека жалителот во претставката воопшто не го поткрепил своето тврдење за постоење на неточно и нефер известување во текстот. Во однос на забелешката на Златковски за начинот на кој повеќе медиуми ја пренеле содржината, уредникот на „А1он.мк“ потенцира дека тие можат да одговараат само за содржините објавени во нивниот медиум.

„Истражувањето не е ниту еднострано, а за тоа говори и фактот дека во објавата стои и целосниот став на Зоран Златковски како сопственик на „В.Е.З. Трејд“, но и на Лидија Димова, во улога на директор на Националната агенција за европски образовни програми и мобилност како институција која ги доделува грантовите“, наведуваат од „А1он.мк“

Петровиќ, во продолжение, вели дека е неточно тврдењето на Златковски дека во истражувањето стоело дека 270 илјади евра биле исплатени на сметката на „В.Е.З. Трејд“. Тој појаснува дека во текстот, јасно и точно, било назначено кои средства биле исплатени, а кои средства биле одобрени и дека сите податоци биле поткрепени со линкови кои водат до веб-страницата на Националната агенција, каде што се објавени информациите.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **НЕОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека нема прекршување на Кодексот на новинарите на Македонија.

Комисијата во оспорениот текст не најде елементи на неточно и нефер известување, ниту прекршување на членот 1 од Кодексот на новинарите, на кои упатува подносителот на жалбата.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 27 октомври 2020 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина. Најпрво, заклучија дека не можат и немаат право да ги утврдуваат фактите наведени во неа. Надлежност на Комисијата е единствено да ги утврдува етичките и професионалните стандарди во новинарскиот производ.

Комисијата заклучи дека оспорениот текст на порталот „А1он.мк“ произлегува од јавниот интерес, зашто работата на државните јавни институции, во случајов на Националната агенција за европски и образовани програми и мобилност, не смее да биде изземена од прашања за кои јавноста треба да биде информирана. Во таа насока, и распределбата на проектите и евентуалната злоупотреба на европските средства, кои се тема во содржината, се легитимна новинарска цел.

Членовите на Жалбената комисија се согласија дека оспорениот текст е етички и професионален и оти не отстапува од начелата на Кодексот на новинарите.

Се работи за сериозна истражувачка сторија, која открива афера, покренува силна јавна дебата и ги предизвикува надлежните институции да покренат истрага за постоење евентуални нерегуларности при распределбата на проекти во Агенцијата. Содржината е повеќестрана, опфаќа неколку различни аспекти на темата и обезбедува веродостојна и објективна информација. Авторот на текстот користи неколку извори на информации, како и документи обезбедни од Националната агенција за европски и образовани програми и Централниот регистар, наведува странски искуства и критериуми на Европската Унија со кои фирмите можат да аплицираат за грантови.

Фактот дека текстот е професионален и етички се потврдува и со тоа што новинарот го испочитувал и основното новинарско правило за „втора страна“. Авторот побарал и пренел став и од директорката на Агенцијата, Лидија Димова и од подносителот на оваа жалба, Зоран Златковски, чија фирма во текстот се посочува дека добила грантови од Агенцијата под спорни околности. Иако е најекспонирана фигура во содржината, фокусот и суштина на текстот не е подносителот на жалбата, туку самата Агенција и евентуалните злоупотреби во институцијата.

Без да навлегува во оценка на точноста на изнесените суми во текстот, ниту да анализира дали и колку од средствата биле „исплатени“ или „одобрени“, на што забележува жалителот, Комисијата останува на ставот дека критичкото следење на настаните, а особено на работата на јавните установи и државните функционери се меѓу главните задачи на новинарите. Имено, во согласност со Декларацијата за слободата на политичката дебата во медиумите, политичарите, јавните функционери и јавните институции прифатиле да бидат поставени под јавна критика за нивниот домен на работа. Новинарската слобода вклучува и искажување на гледишта до степен на претерување, дури и провокација, сè со цел да поттикне јавна дебата на конкретна тема.

Најпосле, според членот 1 од Кодексот на новинарите, новинарот може да објави нешто за кое што нема доволно докази, а за кое има доволно индикатори дека е вистина, односно нешто за што постои основано сомнение. Основано сомнение подразбира презентирање аргументи кои се разумни и кои се индикатор дека нешто е вистина, без да се има конкретен доказ за вистинитоста.

* * *

При своето одлучување, Комисијата за жалби ги зеде предвид и:

* **Член 4 од Декларацијата за слобода на политичката расправа во медиумите** (Комитет на министрите на 872 состанок од 12.12.2014) каде се вели дека:

„Функционерите мора да го прифатат фактот дека се, особено преку медиумите, подложни на јавен надзор и критика за начинот на кој начин ги обавувале или ги обавуваат своите функции, ако тоа е потребно за обезбедување транспарентност и одговорно вршење на нивните функции.

***Пресудата на ЕСЧП Thoma Vs. Luxemburg 2001, 5, каде што се вели:**

„Медиумите имаат суштинска улога во демократското општество. Иако не смеат да пречекорат одредени граници, особено во однос на угледот и правата на другите, сепак, должност на медиумите е да пренесуваат на начин што е доследен на нивните обврски и одговорности – информации и идеи за сите прашања од јавен интерес. Не само што медиумите имаат задача да пренесуваат такви информации и идеи, туку јавноста има право да ги прима. Кога би било поинаку, медиумите не би биле во можност да ја играат својата важна улога на „чувар на јавноста“.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата за жалби учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска и Ердем Ахмет.

На седницата, членот на Комисијата, Мери Јордановска, беше изземена од расправата, во согласност со член 11 од Правилникот за работа поради судир на интереси, а сè со цел да се обезбеди мериторност во одлучувањето и спречување на делегитимирање на одлуката на Комисијата.

Се обврзува интернет – порталот „А1он.мк“ (www.a1on.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

Бул. Митрополит Теодосиј Гологанов 54/2
1000 Скопје, Македонија

www.semm.mk info@semm.mk (02) 3222-595